

UJ DEBRECZEN

FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debreczen, Darabos-utca 7. szám. — Telefon 412. szám. Hirdetések árszabás szerinti vételnek fel.

I. évfolyam. 120. szám. Egyes szám ára 4 fillér.

Előfizetési ár helyben: egy hóra 1 korona, negyedévre 3 korona. — Vidékre egy hóra 1 kor. 50 fillér; negyedévre 4 kor. 50 fillér.

Debreczen, 1912.

Szombat, október 19.

Külpolitikai helyzetünk.

Rémütni a Monarchia külpolitikai helyzetére annyi, mint számolni a Monarchia szándékait és áttekinteni a körülmények valószínű alakulását. A balkáni népek együttes fellépése szolgál kiindulási pontul, ez a fellépés, mely nem hoz meglepetést azok számára, akik ismerik egyrészt a szláv faj energikus előretörését és a dekadenciától mentes faji és nemzeti tulajdonok összességét, másrészt gazdasági helyzetüket, mely «ablakok nyitására» kényszeríti őket, hogy meneküljenek a hullasztó légkörtől a Monarchia és Törökország között.

Két vélemény terjed el laikus és diplomáciai körökben egyaránt, azt illetőleg, hogy mi a közvetlen oka annak, hogy a négyes fegyverszövetség éppen a mostani és nem egészen alkalmasnak mondható időben kezd meg háborús akcióját. Az egyik, általánosan ismert vélemény szerint a harc oka, hogy a balkán államok tervmépéit elnyomják, sanyargatják az oszmánok és a XX. század elején alkotmányos jog nélkül tengődnek. A másik, a diplomáciai történet oknyomozó kutatásait inkább kielégítő vélemény az, hogy Olaszország kiváló kormánya bonyolította össze így a helyzetet, egyrészt, hogy békére kény szerítse ellenfelét, másrészt, hogy zárt, összeszorító gyűrűt alkosson a feltékenyen gyűlölt, titkos vetélytársal, a Monarchiával szemben. Az olasz diplomácia jeles erői közt foglalt helyet a szinte csodálatraméltóan ügyes diplomata, maga az olasz királylány, akinek egymagának sikerült a békét létrehozni a szláv, Nikita és Péter, a szerb király között. Természetesen a mesterségesen megindított diplomáciai akciót, természetesen nyilvánul erők, a bulgár, szerb, montenegrói és görög népek harciúze és törökgyűlölete támogatják. Mert hiszen ez az akció afapos támogatásra szorult. Bolgár és szerb diplomaták számolták a helyzet népszerűségével és bizonyos, hogy korainak

tartják ezt az akciót, melybe népeiknek fékevesztett indulatja sodorja őket. De visszalépni nem lehet. Belső rázkódást idézne elő és ennél a háboru a kisebbik rossz.

Törökországnak nincs mitől tartania. Hadserege is jóval felülmulja a négyes hadsereget és a diplomácia is mellettük áll ott; nem engedi, hogy területe csorbuljon.

Itt merül fel a kérdés, hogy ez esetben mégis miért indul meg a harc, mert hogy megindul, az kétségtelen. És miért oly fenyegető a helyzet, ha a harc nem változtat a status quon?

A magyarokat kézenfekvő. A balkán államok győzelem esetén nemcsak hogy terület nagybodásra számítanak, de ezt oly biztosra veszik, hogy hallgatagon, sőt általános meg egyezés alapján megrajzolták a terjeszkedés határait. A nagyhatalmaknak nem kell őket felvilágosítani arról, hogy Európa tehetetlen velük szemben, ha arról van szó, hogy kényszerítő lépjen fel, mert a kényszerítő lépést vagy a Monarchiának, vagy Oroszországnak kell vállalnia, amde ezen államok érdekköre összeütközik és nemcsak e kettő érdekelt a Balkánon, de az ott való rendszárlás jogából sokat és éppen a legfontosabbat Anglia követeli magának.

A helyzet eme látszólagosan is nagy fontosságánál a valóság sokkal bonyolultabb. Mert hiszen számolni kell Olaszország aspirációival is, sőt Franciaország kereskedelmi helyzetével is.

Külpolitikánk iránya a Balkán. — Gazdasági, kereskedelmi politikánk érzékeny mérlege külpolitikánk helyzete. E politika bázisát Keleten Andrássy Gyula gróf alapította meg. Aehrenthal gróf hozzájárult ahhoz, hogy ezt erősítse és új külügyminiszterünk, Berchtold gróf féltékenyen őrizi, amit elődei megszereztek. Aehrenthal politikája nagyjátalmi állásunkhoz képest azonban talozatlan óvatos volt. Hogy az annexió semmi

körülmények közt se idézhessen háborút, visszaadta a szandzsákat, kárpótlást fizetett, hogy annál jobban biztosíthassa nekünk Bosznót és Hercegovinát. Amint azt a következmények mutatják, ez a lépés a mi diplomáciánk szerint nem volt teljesen precíz. A szandzsákról mi nem mondhatunk le; éppen olyan fontos a Monarchiára nézve akár az annektált földterület. De újabb bonyodalmat lehetetlen előidézni veszély nélkül, kezdeményező lépést már csak a belügyek miatt sem tehelünk.

De ime, a balkáni népek lángra lobbantják a soha el nem alvó paraszat és itt kezdődik újra a Monarchia cselekvő ideje. Szerbia és Montenegró hadserege taktikai szempontból egyesülni akar. Ennek a szandzsákon kell megtörténnie. Ezt pedig a Monarchia nem engedheti meg. Mert ha egyszer Szerbia benyomult a szandzsákba, azt elhagyni többé nem akarja. Amint tehát Szerbia megüzente a háborút és hadserege csatlakozni akar a montenegrói csapatokkal, a Monarchia megszállja a szandzsákat és közéjük áll.

Az így bekövetkező esemény képezi az ütköző pontot az európai hatalmak közt. Oroszország, mely az annexió alkalmával betolygást elvesztette a Balkánon, minden lehetőséget fog tenni, hogy a szandzsákba való benyomásunkat lehetetlenné tegye.

Ez a terjedelmére nézve gigantikus állam mindenképen meg van kötve. Ellenünk eredményesen nem mozgósíthat, annál a nagyszerű oknál fogva, mert hadseregünk kvalitására nézve nihetetlenül magasabban áll, mint az övé, nem mozgósíthat, mert ez magával hozná Németország és Románia mozgósítását is. Eltekintve az események ilyen alakulásától, még azzal is kell számolnia Oroszországnak, hogy Törökország inkább mi teiénk hajlik.

Makulaturapapiros olcsón kapható a kiadóhivatalban.

KÖZEGÉSZSÉGÜGYI felügyelőség Debreczenben.

A kormány közegészségügyi programja.

A kormány nagyszabású közegészségügyi program megvalósítását tűzte magae lé. E program ugyan még precizen nyilvánosságra nem került, de annyit föltétlen bizonyossággal már is tudunk, hogy benne van a kórházügy rendezése, kerületi közegészségügyi felügyelőségek fölllítása, a közegészségügyi közigazgatás javítása, stb.

A kórházügyet évi négy millió koronával kívánja rendezni a kormány. Kórházak építését segíti, kórházakat épít és a meglévő kórházakat szorosabb ellenőrzés alá veszi, hogy megszűnjenek azok a tarthatatlan állapotok, amelyek «vidéki kórházi miszériák» cím alatt nap-nap után szerepelnek a nyilvánosság előtt. A vidéki törvényhatósági kórházak tulajdonképpen az államtól élnek, de a jelenlegi rendszer mellett az állam vajmi kevés alkalommal szólhat bele a kórházak ügyeibe. Ezentul nem így lesz. A belügyminiszterium gondoskodni fog róla, hogy akár a kórházi állások betöltésére, akár a kórházak igazgatására kellő befolyást és ellenőrzést gyakorolhasson. Gondja lesz rá, hogy a kórházakba szakképzett, jeles erők kerüljenek, hogy a kórházak nívója emelkedjék és ki fogja gyomlálni mindazt a sok burjánt, ami sok vidéki kórházat igazán szegyenleléssé tesz.

A közegészségügyi közigazgatás javításánál a tisztí főorvosok hatásköre bővített fog. E hivatalok több olyan eszközzel föl fognak szerelni, amelyeket a mai közegészségügyi közigazgatás föltétlenül megkövetel s talán a tisztí orvosok, közsegi és körorvosok fizetése is rendezetulu fog.

Nagyfontosságú újítás lesz a közegészségügyi felügyelőség decentralizációja. Az országot körülbelül 8 közegészségügyi felügyelőségre fogják fölosztani. Budapestben lesz egy országos föfelügyelő, aki az összeköttelést tartja fönn a vidéki felügyelők és a belügyminiszterium között.

Ezek a reformok valószínűleg 1914. évben valósulnak meg, de annyit már előre jelezhetünk, hogy a nyolc köz-

Figyelem! Debreczen legolcsóbb bevásárlási forrása a „Verseny”

kész férfi-, nő- és gyermekruha áruház, DEBRECZEN, Piac-utca 61. sz. (Fischer-ház) a Szent-Anna utcával szemben. Az összes őszi és téli férfiruha újdonságok általánosan raklárón. Az árak olcsóbbak mint bárhol.

A cégre tessék ügyelni. „VERSENY” férfiruha áruház Piac-utca 61. szám.

egészségügyi felügyelőség közül egy Debreczenben fog felállítani.
A közegészségügyi reform áldásából tehát Debreczen kiváltképpen részesülni fog, amennyiben egy nagy-jelentőségű felügyelőség székhelye lesz.

A függetlenségi-párt

Hajdúvármegyéhez.

Előkészület a nagygyűlésre.

A debreczeni függetlenségi és 48-as párt nagyarányú készülődéseket tesz az október hó 27-iki nagygyűlés előkészítésére. A nagygyűlésen a szövetkezett ellenzék következő vezértérftai fognak részt venni:

Justh Gyula, Apponyi Albert, Zichy Aladár, Károlyi Mihály, Batthyányi Tivadar Földes Béla, Rákosi Viktor, Benedek János, Désy Zoltán, Szmercsányi György, Holló Lajos, Lovászy Márton, Weszprémy István, Bakonyi Samu és Tüdös János.

A debreczeni függetlenségi párt Hajdúvármegye függetlenségi polgárságához a következő felhívást intézi: Igen tisztelt polgártársaink!

A debreczeni függetlenségi és 48-as párt országunk letiport alkotmányának helyreállítása s a népjogok kivívása érdekében folyó október hó 27-én, vasárnap délután 2 órakor Debreczenben, a városháza udvarán, vagy a Bika-szálló dísztermében nagy népgyűlést rendez. E népgyűlésünkre meghívjuk az országgyűlés szövetkezett ellenzékét s már eddig olyan kiváló férfiak, mint Justh Gyula, Apponyi Albert gróf, gróf Batthyány Tivadar, gróf Károlyi Mihály, igérték meg lejárásukat.

Meghívjuk e népgyűlésünkre a testvér törvényhatóság: Hajdúvármegye egész függetlenségi közönségét is, hogy mint már számos alkalommal, úgy most is összeforjnjunk hazánk szeretetében, a függetlenségi eszme megvalósulásának követelésében.

Jöjjenek el azért hozzánk minél számosabbban, hogy együtt kiálthassuk ország-világ előtt: le az alkotmánytörvényekkel éljen a független Magyarország, éljenek a népjogok.

Debreczen, 1912. október hó 16-án
A debreczeni függetlenségi és 48-as párt nevében, hazaszeretővel:
dr. Bacsó Dezső, a debreczeni függetlenségi és 48-as párt ügyv. elnöke
dr. Juhász Nagy Sándor, a debreczeni és hajdúvármegyei függetlenségi és 48-as pártok titkára.

**— Ügyes, megbízható
fintalemler üzletszerzésre magas jutalékkal
azonnal felvétetik lapunk kiadóhivatala részére.**

A háboru.

Szerbia hadat üzent. Lángokban a Balkán. Török győzelem.

Ó-Szerbiában és a szandzsák montenegrói határan dörög az ágyu. Szerbia hadat üzent a bolgár király a harctérre menő s Törökország kiadta a parancsot seregeinek, hogy kezdjék meg az előnyomulást Szerbia és Bulgária ellen. Eközben Görögország is megkezdte az ellenségeskedést szárazon és vizen. Tehát áll a balkáni háboru, amelyben Törökország, a közrefogott óriás, egyszerre négy arcú ellen küzd. Vezérei már a harctéren vannak, Drinápolyban Nizam-pasa veszi át a török hadsereg vezényletét.

A bolgár-török határon fog valószínűleg elődlni a balkánfélszigeti háboru. Az ellenségeskedés megkezdése után előbb-utóbb várható bolgár-török összecsúszás szinte zsinór-mértékű szolgálhat a további eseményekre nézve, miután a bolgár hadsereg a legerősebb katonai tényező Törökország ellenségei között. Ha nem válik valóra az a hír, amint hogy nagyon valószínűtlen is, hogy két vagy három szerb hadosztály csatlakozik a török határon a Maricza völgyében táborozó bolgár hadsereghez, akkor ez utóbbi gyöngébb, mint ellenele; az egymással szemben álló bolgár és török hadsereg erőviszonyai most úgy aránylanak egymáshoz, mint 15:17. A kisázsiai török csapatok azonban folytonosan érkeznek a drinápolyi táborba, úgy, hogy az erőviszony annál inkább romlani fog Bolgárország rovására, minél tovább késlekedik a támadó fellépéssel. Eppen azért mondottuk főnebb, hogy előbb-utóbb következik be a bolgár-török összecsúszás, mert a török hadvezetőség egyelőre valószínűleg várakozó álláspontra helyezkedik, hogy minél több csapatot vonhasson össze a döntő tulsúly megszerzése végett, azt pedig nem tudhatjuk, a bolgár hadvezetőség eddigi késedelmeskedése után, hogy mikor akar és tud támadólag fellépni.

Szkutari vidékéről ma török sikereket jelent a táviró. — A montenegróiak északról Tuzi felől és délről Dulcsigno felől nyomultak előre Szkutari ellen, hogy kétoldalról támadván, győzelmük annál biztosabb legyen. Mai sürgönyeink szerint a montenegrói csapatok mindkét vonalon súlyos vereséget szenvedtek. Délről Martinovics tábornok serege egészen a várost védő Tarabos-erőd közelébe jutott, ahol katasztrófa érte. A hegyi kis-háborúhoz szokott montenegróiak táján azt hitték, hogy itt is olyan könnyű a dolguk, a mlyeneket Tuzi körül eloglalták és rohammal akarták bevenni a német mérnökök által épített, ágyúkkal felszerelt erődöt. Az erőd és a távon levő ágyunaszád két tíz közé fogták

és megtizedelték a vakmerő montenegrói sereget. A Tuzi felől előnyomuló montenegrói csapatokat Esszad-pasa tartóztatta fel és ugyancsak tetemes veszteséggel visszavonulásra kényszerítette. Ezek után egyelőre biztosítottak látszik Szkutari városa biztosítottak Mtszik Szkutari városa.

Montenegró-török háboru.

Konstantinápolyból jelentik: Hír szerint két török hadosztály érkezett Szkutariába (Albánia.)

Szkutariából táviratozzák tegnapi kelettel: A Tuzi felől Szkutariába vezető úton négy török zászlóalj véres ütközetben szétvert egy montenegrói sereget, amely nyolcezer emberből állott. A montenegróiak részén a sebesültek és halottak száma hatszáz volt. A montenegrói győzelmi hírek erősen tulzoltak. A Tarabos-vör helyőrsége 15-éről 16-ára virradó éjjel tenyszörökkel megvilágította a környéket s mikor megállapította a montenegrói csapatok hadállásait, — ágyútűzzel elrasztotta azokat. A montenegrói elővéd az utolsó száz emberig ott halt meg. Legalább kétszáz halott és sebesült volt a montenegróiak részén.

A szerb proklamáció.

Beigrádból jelentik: Péter király holnap reggel 6 órakor Nisbe utazik, hol hírt szerint proklamációt fog intézni a szerb néphez a háboru szüksegéről. A balkáni államok ultimátumának átnyújtásától Törökországban valószínűleg teljesen el tognak tekinteni. Ellenben szorítalon bekövetkeznék a formális hadüzenet.

Az ellenségeskedés megkezdése.

Konstantinápolyból jelentik: A lapok értesülése szerint az ellenségeskedések a múlt éjjel a szerb és bolgár határon megkezdődtek. A háboru tényleg megindultnak tekinthető. A városban kissé lázas a hangulat. Olyan forrásból, melynek a szava-híhetőségét nem lehet kétségbevonni, jelentik, hogy az ellenségeskedések úgy a bolgárok, mint a törökök részéről megkezdődtek. Részletes jelentések még nem érkeztek, de immár kétségtelen, hogy a háboru Szerbiával és Bulgáriával is megkezdődött.

A törökök megkezdik az előnyomulást.

Párisból jelentik: A Havas-ügynökség jelenti Konstantinápolyból: A porta a Bulgária és Szerbia határan álló hadseregeknek parancsot adott, hogy kezdjék meg az előnyomulást. A parancs Görögországra nem vonatkozik.

Frankfurtból jelentik: A Frankfurter Zeitung jelenti Konstantinápolyból: A csapatoknak Szerbia és Bulgária ellen való felvonulásra adott parancsot ma délelőtt 10 óra 10 perckor adták ki. Ezt a parancsot hadüzenetnek lehet tekinteni.

A kétszínű Oroszország.

Fiuméből jelentik: Ideérkezett távirat szerint Péter Nikolajevics nagyherceg csütörtökön Fiuméba érkezik

és az Ungaro-Kroata gőzössével Dalmáciába és onnan Cetinjebe megy. Bécsből jelentik: Nikolajevics Péter orosz nagyherceg es neje, Miklós montenegrói király legidősebb lánya, valamint Ferencz József battenbergi herceg tegnap Pétervárról ideérkeztek. Este a szállodában a nagyhercegeknek megmutatták az egyik bécsi lap rendkívüli kiadását, amely az olasz-török békekötés híret közölte. Amikor a nagyherceg a hírt elolvasta, elkedvetlenedett és az újságot dühösen elhajította. A nagyhercegi pár és Battenberg herceg ma Fiumén át Montenegroba utaznak.

Szabadságolják a katonákat.

Sok az újenc. Aligha készülünk háborura.

Érdekes rendelet érkezett tegnap a debreczeni közös helyőrséghez. A rendelet tudatja a katonai parancsnokságokkal, hogy a hadügyminiszter elrendelte, hogy a két évet kiszolgáló, vagyis az 1910-ben besorozott és bevonult legénységet minden ezrednél megokolt kérés alapján szabadságolják. A váratlan, legalább a mai külpolitikai helyzetben váratlan szabadságolási rendelkezés tulajdonképpen ióoka az, hogy az egész legénységet ezidőszertint rendelkezésre álló kaszárnyákban nem bírják elhelyezni. De elképzelhető, hogyha a háborus veszély közvetlenül fenyegetne, föltétlenül szorítanának helyet a legértékesebb katonaságnak még a mainál szükösebb kaszárnyaviszonyok között is.

A nevezetes rendelet szerint a két évet szolgáló katonák közül minden ezrednél szabadságolandók azok, akik ezt kérik és kérésük jogosultságát igazolják családi körülmények kimutatásával illetőleg annak igazolásával, hogy keresőképességük érvényesítésére a polgári életben szüksegük van. Egyszerű kérvénnyel kell ezt igazolni, vagy a zászlóaljrapporton előadni, amikor is a szabadságolásokról az ezredparancsnokok a maguk hatáskörében rendelkezhetnek.

A rendelet intenciója az és így is fogják végrehajtani, hogy szabadságolni fognak minden öreg katonát, aki ezt kéri, mert annyi az újenc, hogy másképpen nem lehet őket elhelyezni.

Budapesti színházak.

BUDAPEST, október 17.

(Budapesti levél.) Premiére premier: ez a mostani hetek képe. Premier a színházakban és premier a Balkánon. Az emberek a háboru rovatu tón rögtön a színházi rovatot veszik elő és kezdik olvasni. Mert a Balkánon még nem ütött ki egészen a háboru, de Budapesten már hevesen harcolnak a színházak a publikumért.

A Vigszínház Primorose kisaszonnyal kezdte meg az idei szezont és a fenér darabbal mintha azt akarta volna mondani és mutatni, hogy ezt

a szezonját hosszú idő után egyszer ismét a komoly irodalomnak és a felteremtett daraboknak fogja szentelni. És valóban a második premiér, «Az osztróm», Bernstein legújabb színműve is komoly irodalom. Csak a magyar írók műveivel titkolózzuk még a színház, pedig igen érdekes darabok fekszenek már a díjkámban.

A helyett azonban nagyban büszkélkedik a másik drámai színházunk, a Magyar Színház azzal, hogy mit fog hozni. Csak két darabot jelentett be eddig biztosan, de ez a két darab igazi szenzáció. Az egyik Molnár Ferencz «A tarkas»-a, amely talán föl fogja falni a publikumot az összes többi színházak elől, a másik Nagy Endrének «A miniszterelnök» című színdarabja, amely miniszterelnök lesz talán az egyetlen Magyarországon, aki nem bukik meg.

A másik Beöthy-színház, a Király most bizonyította be, hogy Beöthynek igazán nagy színházi orra van. Nem tette el az «Évát» szezonslágernek, mert nem remélt tőle oly hatalmas sikert. És valóban. Évának volt sikere, hogyne lett volna, hiszen voltak kosztümök, szereplők, Sárk, Fedák és Percel.

Ha még beszélünk arról is, hogy e héten nyílik meg Ferenczy Károlynak új kabaréja, akkor igazán annyi eseményről számolunk be, amennyi-nél több egy kis fővárosi levélbe igazán nem férhet bele.

SZÍNHÁZ.

1912. okt. 18-án, pénteken, B) bérletben:

KIS GRÓF.

Operette 3 felvonásban.

Személyek:

Agárdi Guidó gróf — Kassay Károly. László, fia — Falussy István. Howard Dorothy — Zilahyné S. V. Miss Carter — Csepregy E. Rózi — Borbély Lili. Csibákné — H. Serfőzy Etel. Zápolya, igazgató — Szabó Gyula. Kállai önkéntes — Kiss Imre. Kocsnya, nevelő — L. Farkas Pál. Manuella — Csanádi Irma. Mim — Torday Erzs. Tomson — Székely Gyula.

Hell műsor:

Szombaton: Sasfők, verses dráma. C) bérlet. Vasárnap délután: Asszonyfakó operett. Mérsékelt helyárakkal Bérletszűnet. Este: Limonádé ezredes, énekes vigyék. Ujdonosság. Kis bérlet.

SZÍNHÁZI HIREK.

Limonádé ezredes. Szombaton este mutatja be a színtársulat a Király-színház nagyszerű daljátékát a «Limonádé ezredes»-t. A fővárosi bemutatót a kritika rendkívül meleg fogadtatásban részesítette s a közönség olyan tetszésével találkozott, hogy az még ma is műsoron szerepel. A «Limonádé ezredes» vidéki diadalutján ép oly sikerrel került színre, mint Budapestben. A darabban előforduló medve-hánc, melyet H. Serfőzy Etel és Máthé Gyula mutatnak be, szenzáció lesz. Az előadásban a főszerepeket játsszák: Borbély Lili, M. Torday Erzs, Serfőzy Etel, Aranyosi Nusi (az új szubrett), Csanádi Irma, Máthé Gyula, Szabó Gy., Székely Gyula. Különösen ki kell említeni Falussy Istvánt, ki egy kiváló alakítással emeli a darab sikerét.

A Sasfők nappali előadása az elővételből itélve zsutolt ház előtt fog színre kerülni. Halasi Mariskán kívül, kinek ebben a darabban oly nagy sikere volt Kemény Lajos, Szilágyi Ernő, Bérczi Ernő, Lajthay Károly, Pethő Pál, Kiss Marsika, Uti Gizella, Vajda Ilonka vesznek részt.

A debreceni kereskedők panasza

Feljajdulnak a kereskedők.

A debreceni kereskedőknek panasza van s mondjuk meg mindjárt: a panaszuk jogos. A náboru veszedelmei nagyon kellemetlenül érintik a kereskedőt. A pénz megdrágul s a hitel tolyama bizonytalanul és tétovázóvá lesz, sőt lépten-nyomon meg is akad s megtagadja a további szolgálatot. A pénz rendkívül érzékeny és rendkívül félénk; derős időben bizakodó, sőt vakmerő kockázatra is készen áll, de gyáván menekül s biztosságra helyezi magát, (begubózkodva a nagy bankok széles tenekü kincses szekrényeiben), mihelyt viharok szele éri, s vészes felhő jelentkezik a szemhatáron. A tegyverek zafjában nemcsak a muzsák hallgatnak, hanem a kereskedelem érlükte-tése is súlyos nyomás alá kerül. A hadjáratok vidékén megszűnik minden fizetés, holott a kereskedőknek állniok kell minden megpróbáltatást. A náboru igentormán nemcsak közvetlenül eszi a pénzt, s körül tömördek anyagi áldozatba, hanem közvetve is tömördek kárt okoz az ország (és minden ország) gazdasági érdekének.

Ehhez járul egy egészen speciális baj, ami a mi sajátos viszonyaink betegsége. Hozzájárul egy külön panasz, amely a mi kereskedőink jogos panasza. Sehol a világon nem használják ki annyira a kereskedők időközi zavarát, a kereskedő végzetlen kárára, mint éppen minálunk. Sehol sem számotolnak annyit és oly kártékony szemtelenséggel éppen a kereskedők viszonyai, gondjai és esetleges (rendszerint muléknny) zavarai után, mint minálunk. Sehol sem tárgyadják egy-egy kereskedőnek valamely lehető (még talán jól sem mérült) önnakadását olyan szeles nyilvánossággal, mint a mi városunkban, mert sehol sem mutatkozik oly kevés kimélet ésavatosság és sehol sem nyilvánul ki kevés érzék a kereskedők rédeké iránt, mint éppen minálunk.

Érthető tehát a kereskedők feljajdulása: urak és mindenek, akiket illet, ne nyuljatok becsületünkhez s ne rontsátok meg a hitelünket! Közönséges viszonyok között is fontos, hogy a kereskedő hitele ne legyen szabad prédája a gonosz (gyakran önző célzatu) híreszteléseknek, de annál fontosabb követelmény ez a mai zavaros, háborus külső bonyodalmak között, amelyek magukban is súlyos nézkeletatásnak teszik ki a lassan föl lendülő magyar kereskedelmet.

— Figyelmeztetjük olvasóinkat, hogy előfizetési és mindennemű pénzküldemények csakis Horovitz Zsigmond nyugtatótt számlájára fizethetők. — Másoként történt fizetményeket nem ismerünk el.

HIREK.

Ujszi levél.

Kedves barátom, hidd el, hogy a halál nem olyan borzalmas, mint ahogy te fested. Sőt ellenkezőleg. És az irásod hibije ott van, hogy ha az ember völegény, akkor egyáltalán nem szabad a halálról el-nékednie.

Hogy mi a halál, azt csak mi tudjuk, kinokon és önmagát emész-tő gyötrelmeken keresztül. S ha te is tudni és érezni akarod, hogy valójában milyen a halál érzete, akkor majd házassá-god ötödik-hatodik évében kezdsd szedni naponként egy evőkanállal Schopenhauert.

Akkor majd lassanként el fogsz oda jutni, hogy nem a halál a borzalmas és undorító, — hanem az emberek között való élés. S ha majdan akkor fogod négy fal kö-zött pamlagra dülten figyelni a beszürodő emberi lármát, — nem örülsz majd annak, hanem idegkin-zónak találod és orosz módra köpni fogsz feléjük.

Schopenhauer megtanít, hogy ostobaság félni és borzadni a ha-láltól. Megtanít barátkozni a Ha-lállal.

Az emberektől szenvedett kínzá-sok és undorító ajasságok pedig megtanítanak kívánni és öhajtvá öhajtvani a halált.

Es így lassanként kezd majd be-lül uszkálni a meghalás szeretése és a halálnak édes érzete.

— És ne mondd, hogy az ön-gyilkosság ostobaság, avagy rossz valami. Hanem ellenkezőleg állj meg a sirjainál és értetlen sza-vakkal mormoljad magad elé: itt nyugszik egy szent. — Mert ha majdan keresztrül törtéttél és fölébe jutottál egy pár érték-elméletnek, be fogod látni: egész életünknek talán egyedüli jó, de mindenesetre a legjobb cselekedete: a meg-halásunk. — Ugy önnagunknak, mint másoknak.

Nagy dolog, kérlek, a halál. — Mindenek fölött való és minden kö-zött a legnagyobb. Titkokkal terhes és dicsőséges valami.

Ne nyuljatok tehát hozzá emberi szavakkal és a halál urához butául törpe emberi lélek nyatogásaival. Hanem kérlek mindnyájatokat, ha megálltok egy halott mellett, akkor legalább, legalább akkor az egy-szer intáta — nagyon, nagyon kér-lek Benneteket, legalább akkor az egyszer: érezzetek.

— A függetlenség népgyűlés elő-készítése. Az október 27-én Debre-czenben tartandó nagy ellenzéki gyű-lés előkészítésére kiküldött rendező-bizottság t. október hó 19-én, szom-baton délután fél 6 órakor a füg-getlenségi kör helyiségében (Csapó-u. 17. sz. alatt) ülést tart, amelyre a tagtársak megjelenését kéri: dr. Bac-só Dezső, elnök; dr. Juhász Nagy Sándor, titkár.

— Ezred-verseny. A cs. és kir. II. Vilmos német császár és porosz ki-rály nevével viselő 7-ik huszárezred tisztikara tolyó évi október hó 27-én a debreceni versenypályán ezred-versenyt rendez. A verseny kezdete délután 1 óra. Verseny-ébed este 8 órakor a Bika-szállodában. Teríték-ára 8 korona. Az esetleges részvételt kérjük minél előbb a verseny-bizottsággal tudatni. — A rendezőség

— Csödbe jutott kereskedő. — A pénztelenség, a hitelviszonyok nehéz volta megint áldozatot követelt. Ler-kovics Jakab butorkereskedő ma csö-döt kért önmaga ellen. A kir. járás-bíróság részéről csödbbiztossa kine-vezetett: Nagy Elemér kir. trvszéki jegyző, csödbmegmondókká: dr. Weiszberger Sándor, helyettesévé dr. Eöry Kálmán ügyvédet.

— A Nemzeti-kávéházban (vasut-tal szemben) ma és minden este női zenekar hangversenyez.

— Egyszerűs tük az ajánlott levelek átvételét. Már néhány nap óta hire jár, hogy a postaigazgatóság egysze-rűsíteni kívánja az ajánlott levelek átvételének módját. A tervek szerint az ajánlott leveleket jövőben való-szerűleg a jövő év elsejétől kezdve nemcsak a címzett, de annak szűkebb háznépe, minden meghatalmazás nél-kül veheti majd át. Ugyanez áll majd a negyven K. alatt levő utánvételi té-telekre is.

— Az új százkoronások. Az osz-trák-magyar bank az új százkoroná-sokat október 1-én forgalomba hozta, de sajnos, hogy e kriminális pénz-viszonyok mellett igen ritkán kerül-nek majd kezünkbe.

— Esküvő. Schmid Kálmán, a deb-receni terményáruraktár és gyár-ípar részvénytársaság ökönyvelője f. hó 19-én délután 4 órakor a római katólikus templomban oltárhoz ve-zeti Schánnaer Idát Eperjesről.

— Ma és a következő napokon a Magyar Király-kávéházban Vágó Va-léria k. a., országos zeneakadémist végzett hegedűművész nő zeneestét tart. Számos látogatást kér: Behé Ernő karmester.

— Rövid lesz a farsang. Rég volt olyan rövid a farsang, mint a jövő évben lesz. A bálók, táncestélyek rendezőinek nehéz dolguk lesz, hogy a rendelkezésre álló négy héten be-lül lebonyolítsák az összes farsangi mulatságokat. Január 6-án lesz viz-kereszt, amikor kezdéit veheti a tél, de már február 5-ére esik ham-vazószerdá és azzal kezdődik a böjt. Mindössze tehát 4 szombati est áll rendelkezésre.

— Egy szelnámos letartóztatása. Jó fogást csinált ma Sarádon a köz-ség: előljárási tapintatos eljárásá-ról. Ma reggel ugyanis beállított a községi házára egy jó megjelenésű, elegáns fiatalember s előadta, hogy ő Kornis Ferencz, az egri elmeogygy-intézet főpolgármestere, aki Szamosújvárra akar utazni, hogy onnan egy beteg internáljon az egri elmeogygyinté-zetbe. Pénze azonban elrogyott s arra kérte az előljárási, hogy adjon vagy hogy táviratilag kérjen számá-ra pénzt Egerből a továbbutazás költ-segeire. Az előljárási igen okosan táviratilag kérdezősködött Egerben az elmeogygyintézet, s a rendőrség ut-ján az elegáns ismeretlen kitél felől s onnan azt felelték, hogy ilyen nevű alkalmazott egyáltalában nincs a gyogyintézetben. Az előljárási ek-kor faggatni kezdte a fiatalembert, aki egyideig ölt-hatott, végre be-vallootta, hogy igazi neve Krausz Im-re, többször büntetett sikkasztó, or-szágos csavargó, aki legutóbb Nagy-váradon s más helyeken üzte lelki-ismeretlen foglalkozását. Az előljá-rási nyomban intézkedett letartóztatásá iránt s most már biztos he-lyen nem igen agasztatják a to-vábbutazás költsegei.

A szerkesztésért felelős Voith György.

A Főter legszebb részén

modern portállal bíró

üzlethelyiség

kiadó,

esetleg a berendezés

eladó.

Czim a kiadóhivatalban.

Vendéglő bérlet.

Bikszád gyógyfürdőben az ugynevezett

„Kisvendéglő“

az ottan egész éven át gyakorolható

ítalmérési joggal

egymás után

több évre kiadó.

Pályázhatnak e szakmában gyakorlott, de különösen jó magyar konyhát tartó vendéglősök. :- :- :-

Feltételek megtudhatók:

Bikszád gyógyfürdő igazgatóságánál.

Lapkihordó asszonyok lapunk kiadóhivatalában felvétetnek.

Apró hirdetések.

Levélbélyegeken is lehet az apróhirdetések árát mellékelni. A kiadóhivatal fenntartja magának a szövegváltoztatási jogot oly hirdetésekkel szemben, melyek megjelenését kizárja a hirdetés tartalma, értelme. — Tudakozódásokra készséggel adunk felvilágosítást, ha a válasza szükséges levélbélyeget mellékelik. Minden hirdetésre ingyen ad fölvilágosítást a kiadóhivatal s hirdetéseket kívánatra díjtalanul szerkeszt.

HA NINCS PÉNZE és szüksége van vászon, asztalterítő, szővel és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kősz férfi-, fiu öltönyre vagy tőkör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbabevásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon. Telefon 685.

OLCSÓ és jó órák, ékszer legolcsóbban szerezhetők be Gasparik Ádám órák és ékszerésznél Debrecen, Hunyadi-utca 12. Ugyanott órajavitások legolcsóbban eszközöltenek.

ARANY-BIKA MULATÓ szinpad-épülete összes berendezésével, ponyvakkal, Nagyerdői Vigadó és kávéház összes leltára olcsón eladó Bika-szálló irodában.

EGY butorozott szoba Csapó-utca 19. sz. alatt kiadó esetleg 2 nr részére.

Kisobb különbejáratu butorozott szoba villanyvilágítással olcsón kiadó. Darabos-utca 7. a háztulajdonosnál.

Szőlősgazdák

és

szőlőtelepítők figyelmébe!

Aki szőlőjét újra akarja telepíteni,

Aki szőlőoltványt akar rendelni.

AKI gyümölcsfát, rózsafát óhajt ültetni —

kérjen oktató diszárjegyzéket az alábbi címtől:

Transylvania
Szőlőtelepítő Vállalat

Maros-Vásárhely,
Dr. Geese Dániel-utca 39. szám.

Allandóan

mellékkeresetként is

sok pénzt

kereshet

ha címét foglalkozása megjelölésével Budapest, 55-ös postahivatalba „Universium“ jelígre beküldi. — Nem ügynökség.

Gondolja meg

minden hirdető gazdálkodó, kereskedő, iparos, egyszóval mindenki, aki az ujság hirdetési rovatát igénybe veszi

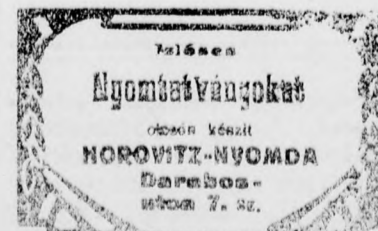
és hirdessen

olyan ujságban, melynek hirdetései olyan feltűnően vannak szedve, mint az

Uj Debreczen

városunk és egész Hajdúvármegye egyedüli délután megjelenő napilapjában. Csak ott hozhatja meg a hirdetés a kívánt eredményt, hol az igényeket oly kielégítő szövegezéssel és szedéssel jelentetik meg, mint az Uj Debreczen

napilapban.

Gutmann Testvérek

köszönbányái

Budapest, V., Béla-utca 6. szm.

Elsőrendű porosz darab-, kocka- és diószén szoba- és konyhafűtésre. **Ostrau-dombrau**, darab-, kocka-, dió- és aknaszén gép- és kazánfűtési célokra.

Ostrau mesott finom és durvaszerű kovászszén.

Drenkovi stón ipari célokra, saját gőzöstünkkel szállítva.

Ostrau-dombrau pirszén öntöde és szivógáz célokra.

Ostraui köszén brikett 3 kilogrammos darabokban, lokomobil és stabil gépek fűtéséhez, minden vasut és hajóállomásra szállítva.

Elsőrendű porosz „Király“-bányai 1, 3 és 6 kilogrammos **brikett**, kályhafűtésre kiválóan alkalmas.

Amerikai Partí Aruház

Hatvan-utca 20.

Legolcsóbb bevásárlási forrás

Egy vidéki banknál elzalogosított árukat 50%-al a beszerzési áron alul vettem meg és árat alábbi olcsó áron ajánlom a n. é. vevő közönségnek,
Finom zefir férfi ingek K 2.50-től
Finom fehér " " 2.—
Férfi gallérok " " —.18 "
" sapkák " " —.50 "
Fiu és leány szalmakalapok —.30 "
Finom női batist és zefir

blousok " " 2.—
Finom női selyem blousok " 3.—
Férfi nadrágtartók " —.50 "
Kész ponyvák minden kivételben " 4.30 "
2 méter szerb vászon " —.22 "
Selyem sálak minden elfogadható árárt.

Tisztelettel Löwenheim Albert.